

МІСЦЕ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЗЕРНОВИХ

*Скрипник Т. С., здобувач вищої освіти групи ЗМЕН 6/1
Миколаївський національний аграрний університет*

Проаналізована аналітична інформація, яка змінить ваше уявлення про глобальний ринок зернових та місце України на світовій торговій мані.

Ключові слова: ринок, зерно, аграрії, експорт, запаси.

Україну з її багатими та родючими землями, створеними самою природою для вирощування зернових, охрестили «житницею Європи». Зернові культури є однією із найбільших товарних позицій на світовому ринку агропродовольства, торгівля якими здійснюється багатьма країнами, і зокрема вітчизняними агроекспортерами. Тому це певною мірою закономірно привертає особливу увагу до його стану й аналізу динаміки розвитку, моніторингу тенденцій та трендів.

Основними зерновими культурами в світі є пшениця, кукурудза і рис, які формують стратегічний продовольчий кошик людства. Аналіз останнього звіту «Короткого огляду попиту і пропозиції зерна», що періодично публікує для широкого загалу Продовольча і сільськогосподарська організація ООН (FAO) у березні 2019 року, засвідчив, що, за експертними оцінками, світове виробництво зерна торік становило 2609 млн т, що на 2,8 млн т менше, ніж у попередньому прогнозі за лютий. Перегляд у бік зменшення практично повністю обумовлений зниженням оцінки виробництва кукурудзи в США і відображає загальне скорочення світового виробництва зернових у порівнянні з показниками попереднього року [1].

П'ятьма найбільшими експортерами зерна у світі є Австралія, Аргентина, ЄС, Канада і США; основними експортерами пшениці є Аргентина, Австралія, Канада, ЄС, Казахстан, Російська Федерація, Україна та США; основними експортерами рису є В'єтнам, Індія, Пакистан, США та Таїланд.

За даними Міністерства аграрної політики і продовольства України, до кінця серпня з початку 2019/20 маркетингового року на експорт було відвантажено 7,62 млн т зернових: відвантаження пшениці склали 4,07 млн т (на

1,4 млн більше аналогічного показника попереднього сезону), ячменю – 1,75 млн т (плюс майже 0,5 млн т), жита – 1,4 тис. т, що практично дорівнює торішньому показнику. Українські аграрії вже експортували 1,78 млн. т кукурудзи, що на 0,74 тис. т перевищує показник аналогічного періоду 2018/19 маркетингового року. МінАП України оприлюднило свій перший прогноз обсягів нового врожаю пшениці: валовий збір може вирости з 24,6 млн т у 2018 р до 27,8 млн т у нинішньому році. При цьому загальний урожай зернових мав збільшитися з 69,8 млн т до 71,1 млн т. Ці цифри МінАП по пшениці нижче прогнозу USDA на 1,2 млн т. Який з прогнозів виявиться вірним, покаже час. У будь-якому випадку, «гра» МінАП на зниження надасть експортним цінам на кукурудзу ефект, що підтримує. Прогноз українського експорту відомство поки дати не наважилося. У свою чергу Українська зернова асоціація (далі – УЗА) переглянула травневий прогноз виробництва та експорту зернових і олійних культур у нинішньому маркетинговому сезоні та заговорила про новий рекорд. Так, у серпневому прогнозі УЗА підвищила оцінку виробництва зернових і олійних культур з травневих 94,7 млн т до 95,1 млн т. Прогноз експорту також збільшений з 56,9 млн т до 58,1 млн т. Врожай пшениці переглянутий у сторону зменшення (27,7 млн т проти 28,9 млн т травневого прогнозу), що практично повністю відповідає даними МінАП. Експорт культури в УЗА оцінили більш оптимістично – 21 млн т проти 20 млн т у травні. Валовий збір кукурудзи в Асоціації очікують на рівні 34,5 млн т (плюс 2,3 млн т) при експорті у 27 млн т (плюс 1 млн т до травневого показника) [2].

До кінця 2019/2020 маркетингового року сумарні світові запаси пшениці та фуражного зерна становитимуть 585 млн т, а це абсолютний мінімум останніх років. Темпи використання резервів щорічно прискорюються. У порівнянні з позаминулим роком обсяги запасів скоротяться втричі. В першу чергу, йдеться про постійне зниження світових резервів кукурудзи. У поточному сезоні вони знизяться ще на 50 млн т завдяки Китаю та США. Натомість перехідні запаси інших видів зерна збільшуватимуться. Проте можна відзначити зростання по

пшениці та ячменю. З початку 2019/2020 маркетингового року, станом на 28 серпня, за даними Мінагропроду українські аграрії експортували 7,6 млн т зернових і зернобобових культур. Це на 61% більше, ніж на аналогічну дату минулого року. Вже відвантажено понад 4 млн т пшениці, 1,8 млн т ячменю та стільки ж кукурудзи. Отже, у 2018/2019 маркетинговому році Україна експортувала 49,7 млн т зернових та встановила рекорд за всю історію незалежності держави. Попередній рекорд експорту зернових в Україні був зафіксований у сезоні 2016/2017 (43,8 млн т) [2].

З 2014 по 2019 рр. обсяг експорту зернових культур з України в Китай збільшився у 20 разів. За ці п'ять років, згідно з даними Європейської Бізнес Асоціації у грошовому еквіваленті експорт українського зерна до Піднебесної стартував з \$ 26 млн та сягнув вражаючих \$ 533 млн. Нажаль, експорт ячменю в КНР став складнішим: у 2018 р. він скоротився вдвічі в порівнянні з 2017 р. – з 788 до 381 тис. т. За оцінками експертів, сьогодні українські трейдери використовують потенціал експортних відвантажень аграрної продукції в Китай менш, ніж на 10%. У сезоні – 2018/19 експорт української пшениці остаточно переорієнтувався на країни регіону MENA (біля 40% від загального обсягу експорту цієї продукції) і Південно-Східної Азії (понад 45% від загального обсягу). Зростання відвантажень по цим напрямках у порівнянні з позаминулим маркетинговим роком становило більш, ніж 3%. Наприклад, в сезоні, що завершився, більш, ніж 86% українського ячменю було продано саме до країн MENA. За прогнозом Cotecna Inspection, у поточному сезоні тенденція збільшення поставок з України у даний регіон продовжиться, а процес поставок буде оптимізовано. Вітчизняні трейдери будуть зміцнювати свої позиції на ринках Єгипту, Лівану і Саудівської Аравії. Зокрема очікується збільшення відвантажень пшениці. Водночас, частка європейських країн і решти Африки скорочується [2].

Аналітики УЗА переглянули прогноз виробництва та експорту зернових і олійних культур у поточному сезоні. Передбачається зростання виробництва

зернових і олійних культур із 94,7 млн т у минулому сезоні до 95,1 млн т у 2019/2020 маркетинговому році. Експорт також збільшиться з 56,9 млн т до 58,1 млн т. Це суттєве зростання експорту пшениці та збільшення виробництва ячменю. Найбільш оптимістичними є прогнози з виробництва та експорту кукурудзи. В УЗА підраховали, що врожай культури складе 34,5 млн т проти минулорічного показника в 32,2 млн т. Експорт теж збільшиться на 1 млн т до 27 млн т [2].

Отже, сучасний світ загальної конкуренції та глобальних викликів, браку природних, фінансових, трудових ресурсів спонукує усіх суб'єктів різних ринків шукати нові можливості для розвитку, використовувати власні переваги та можливості для отримання кращого доступу до ресурсів.

Література:

1. Сучасні тренди світового ринку зерна / Ю. Кернасюк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agro-business.com.ua>.
2. Глобальний ринок зернових: 5 цифр, що змінять уявлення/ Е. Московчук. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://landlord.ua>.

Annotation

Here you can find analyzed analytical information that will change your idea about the global market of grain-growing and place of Ukraine on world to the trade map.

Key words: *market, grain, agrarians, export, supplies.*

**Науковий керівник – Горобченко О.А.,
канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**